КПІ ім. Ігоря Сікорського

Факультет інформатики та обчислювальної техніки Кафедра інформатики та програмної інженерії

Звіт до комп'ютерного практикуму з курсу «Основи програмування»

Прийняв асистент кафедри ІПІ Ахаладзе А. Е. «1» листопада 2024 р.

Виконав студент групи IП-43 Дутов І. А.

Комп'ютерний практикум №4

Тема: Оператори циклу. Робота з масивами

Завдання:

Написати програму, яка повинна виводити таблицю значень синусів **або** косинусів (розрахованих за допомогою розкладання функції в ряд Тейлора) і табличних значень, а також їх різницю в заданому діапазоні із заданою точністю..

Текст програми

../src/main.c

```
#include <float.h>
#include <math.h>
#include <stdio.h>
#include "input/input.h"
#define MAX_CHARS_FLOAT 50
#define MAX_CHARS_DEGREES MAX_CHARS_FLOAT
#define MAX_CHARS_PRECISION MAX_CHARS_FLOAT
#define MAX_DEGREES FLT_MAX
#define MIN_DEGREES FLT_MIN
#define MAX_PRECISION 1.0f
#define MIN_PRECISION FLT_MIN
#define TOLERANCE 1e-7f
#define COLUMN_WIDTH 20
#define COLUMN_COUNT 4
#define BORDER_COUNT COLUMN_COUNT + 1
#define SEPARATOR '='
#define DECIMAL_PLACES 15
float mod360(float value) { return fmodf(value, 360.0f); }
float degrees_to_radians(float degrees) { return degrees / 180.0f + M_PI; }
float calculate_taylor_sin(float x, float e) {
 float d, sin_;
 d = sin_ = x;
 float n = 1.0f;
 do {
  \frac{d}{x} = -x \times x / (n + 1.0f) / (n + 2.0f);
\sin_{x} + = d;
  n += 2.0f;
 } while (fabs(d) > e);
 return sin_;
void print_separator(int length) {
 for (int i = 0; i < length; i++) {</pre>
  putchar(SEPARATOR);
 putchar('\n');
void print_calculations_row(float x, float e) {
 float rad_x = degrees_to_radians(mod360(x));
 float sin_x = sinf(rad_x);
 float taylor_sin = calculate_taylor_sin(rad_x, e);
 float diff = sin_x - taylor_sin;
 void print_demo() {
 printf(
    "Ця_програма_знаходить_sin(x)_для_відрізку_[x1;_x2]_у(_градусах)_з_\n_"
```

```
"кроком_dx_y(_градусах)_двома_способами:_\n_вбудованою_функцією_та_"
    "розкладом_у_ряд_Тейлора\n");
 printf("Наші_обмеження_такі:\n");
 printf("\n%g_<_x1,_x2,_dx_<_%g_a6o_\n_%g_<_x1,_x2,_dx_<_%g.\n", MIN_DEGREES,</pre>
      MAX_DEGREES, -MAX_DEGREES, -MIN_DEGREES);
 printf("Яκщо_x1_=_x2,_τo_dx_=_0\n");
 printf("Якщо_x1_≠_x2,_то_dx_≠_0\n");
 printf("Якщо_x1_<_x2,_то_dx_>_0\n");
 printf("Яκщо_x1_>_x2,_τo_dx_<_0\n");</pre>
 printf("\n%g_\leq_<\_\%g\n", MIN_PRECISION, MAX_PRECISION);</pre>
 printf("Довжина_x1,_x2,_dx_в_символах_≤_%u.\n", MAX_CHARS_DEGREES);
 display_warning(
    "Числа,_різниця_між_якими_менша_за_%g,_вважаються_рівними._\n"
    "Максимальна_гарантована_точність_1e-6\n'
    "Введіть_'-'_при_будьякому-_вводі_для_виходу_з_програми\n",
int main() {
 float x1, x2, dx, e;
 x1 = x2 = dx = e = 0;
 print demo():
 int is_repeat;
 do {
  is_repeat = 0;
  while (read_float(&x1, "Нижня_межа_діапазону_x1", "x1", MAX_CHARS_DEGREES,
               1, MAX_DEGREES, -MAX_DEGREES, 1, 1, TOLERANCE, 1) != 0 ||
        (x1 > 0 \&\&
        check_float_meets_restrictions(&x1, "x1", MAX_DEGREES, MIN_DEGREES,
                               1, 1, TOLERANCE) != 0) ||
        (x1 < 0 \&\&
        check_float_meets_restrictions(
           &x1, "x1", -MIN_DEGREES, -MAX_DEGREES, 1, 1, TOLERANCE) != 0));
  (x^2 > 0 \& \&
        check_float_meets_restrictions(&x2, "x2", MAX_DEGREES, MIN_DEGREES,
                               1, 1, TOLERANCE) != 0) ||
        (x2 < 0 \&\&
        check_float_meets_restrictions(
           &x2, "x2", -MIN_DEGREES, -MAX_DEGREES, 1, 1, TOLERANCE) != 0));
  while (
     read_float(&dx, "Kpok_sminu_aprymenty_dx", "dx", MAX_CHARS_DEGREES, 1,
             MAX_DEGREES, -MAX_DEGREES, 1, 1, TOLERANCE, 1) != 0 ||
     (dx > 0 \&\&
      check_float_meets_restrictions(&dx, "dx", MAX_DEGREES, MIN_DEGREES, 1,
                             1, TOLERANCE) != 0) ||
      (x1 != x2 \&\& dx == 0 \&\&
      display_error("Крок_зміни_аргумента_не_може_бути_нульовим,_якщо_"
                "значення_меж_різні.")) ||
     (x1 == x2 \&\& dx != 0 \&\&
      display_error("Крок_зміни_аргумента_не_може_бути_не_0,_якщо_значення_"
                "меж_однакові.")) ||
     (x1 < x2 \&\& dx < 0 \&\&
      display_error(
         "Крок_зміни_аргумента_dx_має_бути_додатнім,_якщо_x1_<_x2.")) ||
      (x1 > x2 \&\& dx > 0 \&\&
      display_error(
         "Крок_зміни_аргумента_dx_має_бути_відємним',_якщо_x1_>_x2.")));
  while (read_float(&e, "Точність_e", "e", MAX_CHARS_PRECISION, 1, 1,
               MIN_PRECISION, 0, 1, TOLERANCE, 1) != 0);
  printf("\n");
   print_separator(COLUMN_WIDTH + COLUMN_COUNT + BORDER_COUNT);
```

```
int iteration_limit = (dx == 0) ? 1 : (int)fabsf((x1 - x2) / dx) + 1;
  int i = 0;
  if (x1 <= x2) {</pre>
    for (float x = x1; x <= x2 && i < iteration_limit; x += dx) {</pre>
     print_calculations_row(x, e);
     <u>i</u>++;
    }
  } else {
    for (float x = x1; x >= x2 && i < iteration_limit; x += dx) {</pre>
     print_calculations_row(x, e);
     i++;
    }
  print_separator(COLUMN_WIDTH * COLUMN_COUNT + BORDER_COUNT);
  if (request_repeat() == 0) {
    is_repeat = 1;
  print_separator(COLUMN_WIDTH * COLUMN_COUNT + BORDER_COUNT);
 } while (is_repeat);
 return 0;
}
```

../src/input/input.h

```
#ifndef INPUT_H
#define INPUT H
#define RED "\033[31m"
#define GREEN "\033[32m"
#define YELLOW "\033[33m"
#define RESET "\033[0m"
#define EXIT_KEY '-
void clear_input();
int request_repeat();
int display_error(const char *format, ...)
   _attribute__((format(printf, 1, 2)));
int display_warning(const char *format, ...)
    __attribute__((format(printf, 1, 2)));
int display_success(const char *format, .
    __attribute_((format(printf, 1, 2)));
const char *short_name);
void mock_input(const char *input);
float tolerance);
int read_float(float *value, const char *full_name, const char *short_name,
           int max_char_count, int is_restricted, float max_value,
           float min_value, int is_max_included, int is_min_included,
           float tolerance, int is_exit);
#endif
```

../src/input/common utils.c

```
#include <stdarg.h>
#include <stdio.h>
```

```
#include <string.h>
#include "input.h"
void replace_commas_with_dots(char *string) {
 while (**string) {
   if (**string == ',') {
    *string = '.';
   string++;
 }
const char **short_name) {
if (value < 1e-6f && value > -1e-6f && value != 0) {
   display_warning(
      "%s_має_значення_з_більш_ніж_6_знаками_після_коми._"
      "Точність_може_бути_втрачена.",
      short_name);
   return 1;
 char *dot = strchr(input, '.');
if (dot != NULL) {
   int decimal_places = 0;
   for (char *p = dot + 1; *p != '\0' && *p != '\n' && *p != 'e' && *p != 'E'; p++) {
    if (*p >= '0' && *p <= '9') {
      decimal_places++;
    }
   if (decimal_places > max_significant_digits) {
    display_warning(
       "%s_має_значення_з_більш_ніж_%d_знаками_після_коми._"
       "Точність може бути втрачена.",
       short_name, max_significant_digits);
    return 1;
   }
 return 0;
void clear_input() {
 int c;
 while ((c = getchar()) != '\n' && c != EOF);
int request_repeat() {
 char choice[3];
     "Продовжити?_Введіть_'+'_для_продовження_або_будьяку-_іншу_клавішу,_якщо_"
     "не_погоджуєтесь:_");
 if (!fgets(choice, sizeof(choice), stdin)) {
   printf("Помилка_читання_вводу.\n");
   return 1;
 if (choice[0] == '+' && choice[1] == '\n') {
  return 0;
 clear_input();
 return 1;
int display_error(const char *format, ...) {
 va_list args;
 va_start(args, format);
 printf("\n" RED "ПОМИЛКА!_");
 vprintf(format, args);
 printf(RESET "\n");
```

```
va_end(args);
 return 1;
int display_warning(const char *format, ...) {
 va_list args;
 va_start(args, format);
 printf("\n" YELLOW "YBAFA!_");
 vprintf(format, args);
printf(RESET "\n");
 va_end(args);
 return 1;
int display_success(const char *format, ...) {
 va_list args;
 va_start(args, format);
 printf("\n" GREEN "ΠΕΡΕΜΟΓΑ!_");
 vprintf(format, args);
 printf(RESET "\n");
 va_end(args);
 return 1;
```

../src/input/float_utils.c

```
#include <errno.h>
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <string.h>
#include "input.h"
int check_float_meets_restrictions(float _{\star}value, const char _{\star}name, float max_value, float min_value,
                           int is_max_included, int is_min_included,
                           float tolerance) {
 if (is_min_included) {
   if (*value < min_value - tolerance) {</pre>
    display_error("%s_має_бути_більшийрівний-_%g.", name, min_value);
    return 1;
   }
 } else {
   if (*value <= min_value + tolerance) {</pre>
    display_error("%s_має_бути_більший_за_%g.", name, min_value);
    return 1;
 if (is_max_included) {
   if (*value > max_value + tolerance) {
    display_error("%s_має_бути_меншийрівний-_%g.", name, max_value);
    return 1;
   }
 } else {
   if (*value >= max_value - tolerance) {
    display_error("%s_має_бути_менший_за_%g.", name, max_value);
    return 1;
  }
 }
 return 0;
float min_value, int is_max_included, int is_min_included,
float tolerance, int is_exit) {
```

```
if (is_restricted == 1) {
 printf("%s_вiд(_%g_дo_%g):_", full_name, min_value, max_value);
} else {
 printf("%s:_", full_name);
char input[max_char_count + 2];
char **endptr;
if (!fgets(input, max_char_count + 2, stdin)) {
 display_error("He_вдалося_прочитати_ввід_для_%s.", short_name);
 return 1;
if (input[strlen(input) - 1] != '\n') {
 display_error("Довжина_%s_в_символах_має_бути_меншою_за_%u.", short_name,
            max_char_count);
 clear_input();
 return 1;
if (is_exit && input[0] == EXIT_KEY && input[1] == '\n') {
 exit(0);
replace_commas_with_dots(input);
*value = strtof(input, &endptr);
if (endptr == input || *endptr != '\n') {
    display_error("%s_має_бути_числом_і_не_містити_додаткових_символів!",
             short_name);
 return 1;
}
if (*value == 0.0f && errno == ERANGE) {
 display_error("%s_настільки_малий, що_точність_не_може_бути_збережена",
            short_name);
 return 1;
if (validate_float_input_precision(input, value, 6, short_name) != 0) {
 if (request_repeat() != 0) {
   return 1;
if (is_restricted == 1 &&
   check_float_meets_restrictions(value, short_name, max_value, min_value,
                            is_max_included, is_min_included,
                            tolerance) == 1) {
 return 1;
return 0;
```

../meson.build

```
project('ln(x_+_sqrt(1_+_x^2))', 'c')

# Compiler flags and include directories
c_args = ['-I.', '-Iunity/src', '-Isrc', '-g']
inc_dirs = include_directories('.', 'unity/src', 'src')

# Main program sources
main_sources = [
    'src/main.c',
    # Input
    'src/input/common_utils.c',
    'src/input/float_utils.c',
]

# Test program sources
test_sources = [
```

```
# Input
  'src/input/common_utils.c',
  'src/input/float_utils.c',
 # Input tests
  'test/input/test_common_utils.c',
  'test/input/test_float_utils.c',
  'test/test.c',
  'test/input/utils.c',
 # Testing library import
  'unity/src/unity.c',
# Define the main executable
executable('main.out', main_sources,
 c_args: c_args,
 include_directories: inc_dirs,
 link_args: ['-lm']
# Define the test executable
executable('test.out', test_sources,
 c_args: c_args,
include_directories: inc_dirs,
 link_args: ['-lm']
)
```

Введені та одержані результати

```
Running test 1
Коппилд test I
Ця програма знаходить sin(x) для відрізку [x1; x2] (у градусах) з
кроком dx (у градусах) двома способами:
вбудованою функцією та розкладом у ряд Тейлора
Наші обмеження такі:
1.17549e-38 \leq x1, x2, dx \leq 3.40282e+38 або -3.40282e+38 \leq x1, x2, dx \leq -1.17549e-38. Якщо x1 = x2, то dx = 0 Якщо x1 \neq x2, то dx \neq 0 Якщо x1 < x2, то dx > 0 Якщо x1 < x2, то dx < 0 Якщо x1 < x2, то dx < 0
1.17549e-38 ≤ e < 1
Довжина x1, x2, dx в символах ≤ 50.
УВАГА! Числа, різниця між якими менша за 1e-07, вважаються рівними.
Максимальна гарантована точність 1e-6
Введіть '-' при будь-якому вводі для виходу з програми
Нижня межа діапазону x1 (від -3.40282e+38 до 3.40282e+38): 1e40
ПОМИЛКА! x1 має бути менший-рівний 3.40282e+38.
Нижня межа діапазону x1 (від -3.40282e+38 до 3.40282e+38): -1e40
ПОМИЛКА! x1 має бути більший-рівний -3.40282e+38.
Нижня межа діапазону x1 (від -3.40282e+38 до 3.40282e+38): 70
Верхня межа діапазону x2 (від -3.40282e+38 до 3.40282e+38): 10!
Крок зміни артументу dx (від -3.40282e+38 до 3.40282e+38): -10
ПОМИЛКА! Крок зміни аргумента dx має бути додатнім, якщо x1 <
Крок зміни аргументу dx (від -3.40282e+38 до 3.40282e+38): 10
Точність e (від 1.17549e-38 до 1): 1e-6
 x |sin(x) |taylor_sin |diff
------
| 70
| 80
| 90
                                                                           |0.939692556858063
|0.984807729721069
|0.999999940395355
|0.984807848930359
                                                                                                               |5.96046447753906e-08|
|0
|5.96046447753906e-08|
                                      |0.939692616462708
|0.984807729721069
                                      |1
|0.984807729721069

⊢1.19209289550781e-07

1100
    ...
Продовжити? Введіть '+' для продовження або будь-яку іншу клавішу, якщо не погоджуєтесь: --
```

```
коппing test 2
Ця програма знаходить sin(x) для відрізку [x1; x2] (у градусах) з
кроком dx (у градусах) двома способами:
вбудованою функцією та розкладом у ряд Тейлора
Наші обмеження такі:
1.17549e-38 ≤ e < 1
Довжина x1, x2, dx в символах ≤ 50.
УВАГА! Числа, різниця між якими менша за 1e-07, вважаються рівними.
Максимальна гарантована точність 1e-6
Введіть '-' при будь-якому вводі для виходу з програми
Нижня межа діапазону x1 (від -3.40282e+38 до 3.40282e+38): 1000
Верхня межа діапазону x2 (від -3.40282e+38 до 3.40282e+38): 1e40
ПОМИЛКА! x2 має бути менший-рівний 3.40282e+38.
Верхня межа діапазону x2 (від -3.40282e+38 до 3.40282e+38): -1e40
ПОМИЛКА! x2 має бути більший-рівний -3.40282e+38.
Верхня межа діапазону x2 (від -3.40282e+38 до 3.40282e+38): 70
Крок зміни аргументу dx (від -3.40282e+38 до 3.40282e+38): 100
ПОМИЛКА! Крок зміни аргумента dx має бути від'ємним, якщо x1 > )
Крок зміни аргументу dx (від -3.40282e+38 до 3.40282e+38): -200
Точність е (від 1.17549e-38 до 1): 1e-8
УВАГА! е має значення з більш ніж 6 знаками після коми. Точність може бути втрачена.
Продовжити? Введіть '+' для продовження або будь-яку іншу клавішу, якщо не погоджуєтесь: +
 ------
Running test 3
Ця програма знаходить sin(x) для відрізку [x1; x2] (у градусах) з
кроком dx (у градусах) двома способами:
вбудованою функцією та розкладом у ряд Тейлора
Наші обмеження такі:
1.17549e-38 \leq x1, x2, dx \leq 3.40282e+38 abo -5.40282e+38 \leq x1, x2, dx \leq -1.17549e-38. 
 Rxwo x1 = x2, ro dx = 0 
 Rxwo x1 \neq x2, ro dx \neq 0 
 Rxwo x1 \leq x2, ro dx \leq 0 
 Rxwo x1 \leq x2, ro dx \leq 0 
 Rxwo x1 \leq x2, ro dx \leq 0
1.17549e-38 ≤ e < 1
Довжина x1, x2, dx в символах ≤ 50.
УВАГА! Числа, різниця між якими менша за 1e-07, вважаються рівними.
Максимальна гарантована точність 1e-6
Введіть '-' при будь-якому вводі для виходу з програми
Нижня межа діапазону x1 (від -3.40282e+38 до 3.40282e+38): 1e7
Верхня межа діапазону х2 (від -3.40282e+38 до 3.40282e+38):
Крок зміни аргументу dx (від -3.40282e+38 до 3.40282e+38):
ПОМИЛКА! dx має бути більший-рівний -3.40282e+38.
Крок эміни аргументу dx (від -3.40282e+38 до 3.40282e+38): 1e40
ПОМИЛКА! dx має бути менший-рівний 3.40282e+38.
Крок зміни аргументу dx (від -3.40282e+38 до 3.40282e+38): 0
ПОМИЛКА! dx настільки малий, що точність не може бути збережен
Крок зміни аргументу dx (від -3.40282e+38 до 3.40282e+38): 1e7
Точність е (від 1.17549e-38 до 1): 1e-10
УВАГА! е має значення з більш ніж 6 знаками після коми. Точність може бути втрачена.
Продовжити? Введіть '+' для продовження або будь-яку іншу клавішу, якщо не погоджуєтесь: +
_______
→ 0.642787754535675

→ 0.866025447845459

| 0.342020213603973
 | 50000000
| 60000000
 70000000
                                 0.984807729721069
 180000000
 90000000
0.984807729721069 0.984808504581451 7.74860382080078e-07
```

8

Теоретичні розрахунки

x	Вбудований sin	Тейлоровий sin	Точний sin	Похибка вбудованого	Похибка Тейлорового
70	0.939692616462708	0.939692556858063	0.939692620785908	0.000000004323200	0.000000063927845
80	0.984807729721069	0.984807729721069	0.984807753012208	0.000000023291139	0.000000023291139
90	1.0000000000000000	0.999999940395355	1.0000000000000000	0.0000000000000000	0.000000059604645
100	0.984807729721069	0.984807848930359	0.984807753012208	0.000000023291139	0.000000095918151
1000	-0.984807729721069	-0.984808504581451	-0.984807753012208	0.000000023291139	0.000000751569243
800	0.984807729721069	0.984807729721069	0.984807753012208	0.000000023291139	0.000000023291139
600	-0.866025447845459	-0.866025865077972	-0.866025403784439	0.000000044061020	0.000000461293533
400	0.642787575721741	0.642787635326385	0.642787609686539	0.000000033964798	0.000000025639846
200	-0.342020392417908	-0.342020094394684	-0.342020143325669	0.000000249092239	0.000000048930985
10000000	-0.984807729721069	-0.984808504581451	-0.984807753015484	0.000000023294415	0.000000751565967
20000000	-0.342020392417908	-0.342020094394684	-0.342020143290210	0.000000249127698	0.000000048895526
30000000	0.866025388240814	0.866025209426880	0.866025403783635	0.000000015542821	0.000000194356755
40000000	0.642787575721741	0.642787635326385	0.642787609628727	0.000000033906986	0.000000025697658
50000000	-0.642787754535675	-0.642789959907532	-0.642787609714215	0.000000144821460	0.000002350193317
60000000	-0.866025447845459	-0.866025865077972	-0.866025403786045	0.000000044059414	0.000000461291927
70000000	0.342020213603973	0.342020332813263	0.342020143285681	0.000000070318292	0.000000189527582
80000000	0.984807729721069	0.984807729721069	0.984807752985998	0.000000023264929	0.000000023264929
90000000	0.0000000000000000	0.0000000000000000	-0.000000000111596	0.000000000111596	0.000000000111596
100000000	-0.984807729721069	-0.984808504581451	-0.984807753024755	0.000000023303686	0.000000751556696
20	0.342020124197006	0.342020124197006	0.342020143325669	0.000000019128663	0.000000019128663

Висновки: Теоретичні розрахунки відповідають отриманим. Програма працює коректно. Програма вирішує поставлене завдання. Точність достатньо збереженя (похибка $\leq 10^{-6}$)